

Solvency II

Poistenie a zaistenie sú hospodársky a spoločensky také dôležité, že zásah orgánov verejnej moci vo forme dohľadu nad obozretnosťou podnikania sa všeobecne považuje za nutný. Poisťovatelia poskytujú nielen ochranu pred budúcimi udalosťami, ktoré môžu viesť k strate, ale aj prevádzajú úspory domácností na finančné trhy a do reálnej ekonomiky.

Poisťovatelia a zaisťovatelia musia spĺňať určité požiadavky solventnosti, aby mohli dodržať sľuby poistníkom. Súčasné pravidlá solventnosti sú zastarané. Nie sú citlivé na riziká, ponechávajú členským štátom príliš veľa priestoru na vnútroštátne odchýlky, neupravujú správne dohľad nad skupinou a boli medzičasom nahradené vývojom v odvetví, medzinárodným vývojom a medziodvetvovým vývojom. Z tohto dôvodu je potrebný nový režim solventnosti, s názvom Solventnosť II, ktorý v plnej miere odráža najnovší vývoj v oblasti dohľadu nad obozretnosťou podnikania, poistnej matematike a v riadení rizík a ktorý počíta s aktualizáciami v budúcnosti.

Projekt Solventnosť II predstavuje jednu z hlavných otvorených položiek Akčného plánu finančných služieb (1999 – 2005). Projekt Solventnosť I zvýšil minimálny záručný fond v roku 2002, ale predstavoval len prechodné opatrenie potrebné na zlepšenie ochrany poistníkov, a popritom sa realizoval projekt zásadnejšej reformy. Solventnosť II je výsledkom tohto procesu a navrhuje širšiu revíziu finančnej situácie poisťovní/zaisťovní.

V súlade s programami Komisie zameranými na lepšiu právnu úpravu a zjednodušenie právnych predpisov sa revízia súčasného režimu solventnosti využila ako príležitosť na rekodifikáciu 14 smerníc upravujúcich oblasť poistenia/zaistenia do jediného dokumentu, v ktorom sú integrované nové pravidlá solventnosti.

Zavedenie nového ekonomického režimu solventnosti založeného na riziku s úplným využitím Lamfalussyho architektúry predstavuje najúčinnější a najefektívnejší prostriedok plnenia všeobecných cieľov projektu Solventnosť II, ktorými sú prehlásenie integrácie na trhu poisťovníctva/zaisťovníctva Európskej únie, zlepšenie ochrany poistníkov a príjemcov poistného plnenia, zlepšenie medzinárodnej konkurencieschopnosti poisťovateľov a

zaistovateľov Európskej únie a podpora lepšej regulácie. Systém založený na zásadách správneho ekonomického oceňovania odhalí skutočnú finančnú situáciu poisťovateľov a zvýši transparentnosť a dôveru v celom odvetví. Zavedenie regulačných požiadaviek založených na riziku zabezpečí dosiahnutie správnej rovnováhy medzi spoľahlivou ochranou poistníkov na jednej strane a primeranými nákladmi poisťovateľov na strane druhej.

Predovšetkým treba uviesť, že kapitálové požiadavky budú odrážať špecifický profil rizika každej poisťovne/zaistovne. Poisťovatelia, ktorí riadia svoje riziká dobre – majú striktnú politiku, používajú vhodné metódy zmiernovania rizika alebo diverzifikujú svoje činnosti – budú odmenení a bude im povolené držať menší kapitál ako v súčasnom režime Európskej únie. Na druhej strane poisťovne alebo zaistovne so zlým riadením a vyšším záujmom prijímať riziká budú požiadané, aby držali väčšie množstvo kapitálu v záujme zabezpečenia, aby sa pohľadávky poistníkov uspokojili, keď sa stanú splatné.

Domnievam sa, že Solventnosť II bude viesť k oveľa väčšiemu dôrazu na správne riadenie rizík a spoľahlivú vnútornú kontrolu. Zodpovednosť za zdravý finančný stav poisťovateľa bude pevne prenesená späť na jeho manažment, čo považujem za logické a správne. Regulačné požiadavky a postupy odvetvia budú zosúladené a poisťovatelia budú odmeňovaní za zavedenie systémov riadenia rizík a kapitálu, ktoré najlepšie vyhovujú ich potrebám a celkovému rizikovému profilu, ale na druhej strane sa to prejaví na prísnejšom skúmaní orgánmi dohľadu. Nový režim zlepší aj transparentnosť a zverejňovanie informácií. Myslím si, že Solventnosť II môže viesť k zníženiu poistného krytia pri niektorých druhoch poistenia, keďže regulačný orgán bude k rizikám pristupovať v súlade s ich skutočnými ekonomickými nákladmi (napríklad tradičné finančné záruky včlenené v produktoch dlhodobého sporenia). Podobne vyššia transparentnosť môže viesť k zníženiu podpory jednej obchodnej oblasti na úkor inej (napr. z poistenia motorových vozidiel na zdravotné poistenia a úrazové poistenie) a zvýšeniu cien v niektorých oblastiach alebo konkrétnych kategóriách poistníkov predstavujúcich vyššie riziko. Hoci to je optimálne z hľadiska vytvárania efektívneho a transparentného poisťovníctva, potenciálny spoločenský dopad akýchkoľvek výsledných zmien v správaní poisťovateľov bude potrebné starostlivo monitorovať a analyzovať s cieľom zabezpečiť, aby sa našli dlhodobo udržateľné riešenia akýchkoľvek problémov, ktoré vzniknú po zavedení nového režimu solventnosti.

Legislatívny prístup

Nasledujúcich 13 smerníc v oblasti životného poistenia, neživotného poistenia, zaistenia, skupín poisťovní a likvidácie bolo pri príležitosti zmien a doplnení, ktoré treba urobiť v rámci projektu Solventnosť II, rekodifikovaných do jedného textu:

- smernica Rady 64/225/EHS z 25. februára 1964 o zrušení obmedzení slobody usadiť sa a slobody poskytovať služby vo vzťahu k zaisteniu a retrocesii¹,
- prvá smernica Rady 73/239/EHS z 24. júla 1973 o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení vzťahujúcich sa na začatie a vykonávanie priameho poistenia s výnimkou životného poistenia²,
- smernica Rady 73/240/EHS z 24. júla 1973, ktorou sa rušia obmedzenia práva usadiť sa v oblasti priameho poistenia s výnimkou životného poistenia³,
- smernica Rady 76/580/EHS z 29. júna 1976, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 73/239/EHS o koordinácii zákonov, iných predpisov a správnych opatrení vzťahujúcich sa na začatie a vykonávanie podnikania v oblasti priameho poistenia s výnimkou životného poistenia⁴,
- smernica Rady 78/473/EHS z 30. mája 1978 o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení týkajúcich sa spolupoisťenia v rámci Spoločenstva⁵,
- smernica Rady 84/641/EHS z 10. decembra 1984, ktorou sa mení a dopĺňa prvá smernica (73/239/EHS) o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení vzťahujúcich sa na začatie a vykonávanie priameho poistenia, s výnimkou životného poistenia, najmä so zreteľom na pomoc turistom⁶,
- smernica Rady 87/344/EHS z 22. júna 1987 o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení týkajúcich sa poistenia právnej ochrany⁷,
- druhá smernica Rady 88/357/EHS z 22. júna 1988 o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení, týkajúcich sa priameho poistenia s výnimkou životného

¹ Ú. v. ES 56, 4.4.1964, s. 878. Smernica zmenená a doplnená Aktom o pristúpení z roku 1972.

² Ú. v. ES L 228, 16.8.1973, s. 3. Smernica naposledy zmenená a doplnená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/68/ES (Ú. v. EÚ L 323, 9.12.2005, s. 1)

³ Ú. v. ES L 228, 16.8.1973, s. 20.

⁴ Ú. v. ES L 189, 13.7.1976, s. 13.

⁵ Ú. v. ES L 151, 7.6.1978, s. 25.

⁶ Ú. v. ES L 339, 27.12.1984, s. 21.

⁷ Ú. v. ES L 185, 4.7.1987, s. 77.

poistenia, na uľahčenie účinného vykonávania slobody poskytovať služby a o zmene a doplnení smernice 73/239/EHS⁸,

- smernica Rady 92/49/EHS z 18. júna 1992 o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení týkajúcich sa priameho poistenia s výnimkou životného poistenia (tretia smernica o neživotnom poistení)⁹,
- smernica Európskeho parlamentu a Rady 98/78/ES z 27. októbra 1998 o doplnkovom dohľade nad poisťovňami v skupine poisťovní¹⁰,
- smernica Európskeho parlamentu a Rady 2001/17/ES z 19. marca 2001 o reorganizácii a likvidácii poisťovní¹¹,
- smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/83/ES z 5. novembra 2002 o životnom poistení¹²,
- smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/68/ES zo 16. novembra 2005 o zaistení.¹³

V návrhu sa uplatňuje „technika rekodifikácie“ (Medziinštitucionálna dohoda 2002/C 77/01 z 28. novembra 2001 o systematickejšom používaní techniky prepracovania právnych aktov), ktorá umožňuje podstatné zmeny a doplnenia existujúcich právnych predpisov bez samostatnej pozmeňujúcej a doplňujúcej smernice. Podľa môjho názoru rekodifikované znenie eliminuje zložitosť a zabezpečuje vyššiu dostupnosť a zrozumiteľnosť právnych predpisov Európskej únie. V mnohých ustanoveniach existujúcich smerníc sa vykonali zmeny a doplnenia nepodstatnej povahy s cieľom zlepšiť štylizáciu a zrozumiteľnosť. Nové ustanovenia o solventnosti sa zakladajú na zásadách a dodržiavajú 4-úrovňovú štruktúru Lamfalussyho architektúry finančných služieb. Nová Lamfalussyho architektúra umožní, aby nový režim solventnosti bol v súlade s budúcim vývojom trhu a technologickým vývojom, ako aj s medzinárodným vývojom v oblasti účtovníctva a regulácie poisťovní/zaistovní. Zvoleným nástrojom bola smernica, keďže predstavuje najvhodnejší právny nástroj na dosiahnutie tohto cieľa. Navrhované nové ustanovenia neprekračujú rámec toho, čo je

⁸ Ú. v. ES L 172, 4.7.1988, s. 1. Smernica naposledy zmenená a doplnená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES (Ú. v. EÚ L 149, 11.6.2005, s. 14).

⁹ Ú. v. ES L 228, 11.8.1992, s. 1. Smernica naposledy zmenená a doplnená smernicou 2005/68/ES (Ú. v. EÚ L 323, 9.12.2005, s. 1).

¹⁰ Ú. v. ES L 330, 5.12.1998, s. 1. Smernica naposledy zmenená a doplnená smernicou 2005/68/ES (Ú. v. EÚ L 323, 9.12.2005, s. 1).

¹¹ Ú. v. ES L 110, 20.4.2001, s. 28.

¹² Ú. v. ES L 345, 19.12.2002. Smernica naposledy zmenená a doplnená smernicou Rady 2006/101/ES (Ú. v. EÚ L 363, 20.12.2006, s. 238).

¹³ Ú. v. EÚ L 323, 9.12.2005, s. 1.

potrebné na dosiahnutie sledovaných cieľov. Rozsah uplatňovania uvedených smerníc sa nezmenil. Smernica sa preto vzťahuje na všetky poisťovne a zaist'ovne pôsobiace v oblasti životného a neživotného poistenia. Táto smernica sa nevzťahuje na dôchodkové fondy zahrnuté do rámca pôsobnosti smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/41/ES z 3. júna 2003¹⁴ o činnostiach a dohľade nad inštitúciami zamestnaneckého dôchodkového zabezpečenia. Smernicou sa ani nemení režim uplatniteľný na finančné konglomeráty. Mnoho zásadných zmien sa má vykonať v prvej smernici Rady 73/239/EHS z 24. júla 1973 o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení vzťahujúcich sa na začatie a vykonávanie priameho poistenia s výnimkou životného poistenia¹⁵, v smernici Rady 78/473/EHS z 30. mája 1978 o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení týkajúcich sa spolupoistenia v rámci Spoločenstva¹⁶, v smernici Rady 87/344/EHS z 22. júna 1987 o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení týkajúcich sa poistenia právnej ochrany¹⁷, v druhej smernici Rady 88/357/EHS z 22. júna 1988 o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení, týkajúcich sa priameho poistenia s výnimkou životného poistenia, na uľahčenie účinného vykonávania slobody poskytovať služby a o zmene a doplnení smernice 73/239/EHS¹⁸, v smernici Rady 92/49/EHS z 18. júna 1992 o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení týkajúcich sa priameho poistenia s výnimkou životného poistenia a o zmene a doplnení smerníc 73/239/EHS a 88/357/EHS (tretia smernica o neživotnom poistení)¹⁹, v smernici Európskeho parlamentu a Rady 98/78/ES z 27. októbra 1998 o doplnkovom dohľade nad poisťovňami v skupine poisťovní²⁰, v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2001/17/ES z 19. marca 2001 o reorganizácii a likvidácii poisťovní²¹, v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2002/83/ES z 5. novembra 2002 o životnom poistení²² a v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2005/68/ES zo 16. novembra 2005 o zaistení, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice Rady 73/239/EHS, 92/49/EHS, ako aj smernice 98/78/ES a

¹⁴ Ú. v. EÚ L 235, 23.9.2003, s. 10.

¹⁵ Ú. v. ES L 228, 16.8.1973, s. 3. Smernica naposledy zmenená a doplnená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/68/ES (Ú. v. EÚ L 323, 9.12.2005, s. 1).

¹⁶ Ú. v. ES L 151, 7.6.1978, s. 25.

¹⁷ Ú. v. ES L 185, 4.7.1987, s. 77.

¹⁸ Ú. v. ES L 172, 4.7.1988, s. 1. Smernica naposledy zmenená a doplnená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES (Ú. v. EÚ L 149, 11.6.2005, s. 14).

¹⁹ Ú. v. ES L 228, 11.8.1992, s. 1. Smernica naposledy zmenená a doplnená smernicou 2005/68/ES (Ú. v. EÚ L 323, 9.12.2005, s. 1).

²⁰ Ú. v. ES L 330, 5.12.1998, s. 1. Smernica naposledy zmenená a doplnená smernicou 2005/68/ES (Ú. v. EÚ L 323, 9.12.2005, s. 1).

²¹ Ú. v. ES L 110, 20.4.2001, s. 28.

²² Ú. v. ES L 345, 19.12.2002, s. 1. Smernica naposledy zmenená a doplnená smernicou Rady 2006/101/ES (Ú. v. EÚ L 363, 20.12.2006, s. 238).

2002/83/ES²³. Z dôvodu zabezpečenia jasnosti a prehľadnosti by sa mali tieto smernice rekodifikovať. V záujme uľahčenia začatia a vykonávania činnosti poisťovní a zaistovní je potrebné odstrániť najzávažnejšie rozdiely medzi právnymi predpismi členských štátov týkajúce sa pravidiel, ktoré sa vzťahujú na poisťovne a zaistovne. Pre poisťovne a zaistovne sa ustanoví právny rámec pre výkon poisťovacej činnosti na úrovni vnútorného trhu, ktorý uľahčí poisťovniam a zaistovniam s ústredím v Spoločenstve kryť záväzky a riziká nachádzajúce sa v Spoločenstve. Je v záujme riadneho fungovania vnútorného trhu, aby sa vytvorili koordinované pravidlá týkajúce sa dohľadu nad skupinami poisťovní a vzhľadom na ochranu veriteľov aj pravidlá týkajúce sa reorganizácie a likvidácie poisťovní. Pre efektívnosť je dôležité, aby sa systém ustanovený touto smernicou nevzťahoval na určité podniky, ktoré poskytujú poisťovacie služby, pre ich veľkosť, právne postavenie, povahu – keďže sú úzko prepojené s verejnými systémami poistenia – alebo pre špecifické služby, ktoré poskytujú, ako aj určité inštitúcie vo viacerých členských štátoch, ktorých činnosť sa vzťahuje len na veľmi obmedzený sektor a je zákonom obmedzená na konkrétne územie alebo určené osoby. Smernica Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti²⁴, siedma smernica Rady 83/349/EHS z 13. júna 1983 o konsolidovaných účtovných závierkach, vychádzajúca z článku 54 ods. 3 písm. g) zmluvy²⁵, druhá smernica Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel²⁶, smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/39/ES z 21. apríla 2004 o trhoch s finančnými nástrojmi, o zmene a doplnení smerníc Rady 85/611/EHS a 93/6/EHS a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/12/ES a o zrušení smernice Rady 93/22/EHS²⁷ a smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/48/ES zo 14. júna 2006 o začatí a vykonávaní činností úverových inštitúcií²⁸ stanovujú všeobecné pravidlá v oblasti účtovníctva, zodpovednosti z poistenia motorových vozidiel, finančných nástrojov a úverových inštitúcií a obsahujú definície v týchto oblastiach.

²³ Ú. v. EÚ L 323, 9.12.2005, s. 1.

²⁴ Ú. v. ES L 103, 2.5.1972, s. 1. Smernica naposledy zmenená a doplnená smernicou 2005/14/ES (Ú. v. EÚ L 149, 11.6.2005, s. 14).

²⁵ Ú. v. ES L 193, 18.7.1983, s. 1. Smernica naposledy zmenená a doplnená smernicou 2006/99/ES (Ú. v. EÚ L 363, 20.12.2006, s. 137).

²⁶ Ú. v. ES L 8, 11.1.1984, s. 17. Smernica naposledy zmenená a doplnená smernicou 2005/14/ES (Ú. v. EÚ L 149, 11.6.2005, s. 14).

²⁷ Ú. v. EÚ L 145, 30.4.2004, s. 1. Smernica naposledy zmenená a doplnená smernicou 2006/31/ES (Ú. v. EÚ L 114, 27.4.2006, s. 60).

²⁸ Ú. v. EÚ L 177, 30.6.2006, s. 1. Smernica zmenená a doplnená smernicou Komisie 2007/18/ES (Ú. v. EÚ L 87, 28.3.2007, s. 9).

Pokračovanie